

Taalakkoord

Zuid-Kennemerland en IJmond

16 december 2016

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
Tel mee met Taal	4
Context en relatie educatie – sociaal domein	5
Regionaal Educatief Plan	5
Doelgroep en doelstellingen	6
Fasering	8
Intentieverklaring	8
Bijlage 1 – Kernpartners	9
Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude	9
Gemeente Haarlem en gemeente Zandvoort	9
Gemeente Heemskerk	10
Gemeente Beverwijk	11
Gemeente Velsen	11
Gemeente Heemstede	11
Gemeente Bloemendaal	12
Bibliotheek Velsen	12
Bibliotheek Zuid-Kennemerland	12
Bibliotheek IJmond Noord	13
Nova College	14
UWV Zuid-Kennemerland & IJmond	14
Leerplein Zuid- en Midden-Kennemerland	15
IJmond Werkt!	15
Spaarne Gasthuis	16
DOCK Haarlem	17
Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.	18
Welschap	19
Stichting Welzijn Velsen	19
Stichting Participatie Anderstaligen	20
Socius Maatschappelijk Dienstverleners	21
Stichting Lezen & Schrijven	22
Bijlage 2 – Definities	23

Taalakkoord

Zuid-Kennemerland en IJmond

Aanleiding

Laaggeletterdheid is een groot maatschappelijk probleem. In Nederland beheersen ongeveer 1,3 miljoen volwassenen in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar de Nederlandse taal onder het eindniveau van het basisonderwijs. Als we 65-plussers meenemen stijgt dit aantal tot 2,5 miljoen volwassenen. Deze mensen kunnen overheidsbrieven, veiligheidsvoorschriften en medicijnbijsluiters niet goed lezen. Ook weten zij hun weg onvoldoende te vinden op het internet, zijn ze vaker werkloos en hebben ze meer schulden. Dit alles maakt deze groep mensen kwetsbaar en kost de samenleving onnodig veel geld. Investeren in leesbevordering en het voorkomen en bestrijden van taal- en rekenachterstanden is daarom een investering die loont, voor laaggeletterden zelf en voor de maatschappij in het algemeen.

In Nederland is dus 1 op de 9 inwoners tot en met 65 jaar laaggeletterd. Dit is niet anders in de regio Zuid-Kennemerland en IJmond. De cijfers van het onderzoek van Stichting Lezen & Schrijven en de Universiteit Maastricht dat in het voorjaar van 2016 werd voltooid, treft u aan in de tabel hieronder.

Gemeente	Gemiddelde geletterdheid	Percentage laaggeletterden	Aantal ondergrens	Aantal bovengrens	Inwoners 15-65
Haarlem/Haarlemmerliede	Enigszins hoger (286-290)	8-11%	9.100	11.400	106.000
Bloemendaal/Heemstede/Zandvoort	Enigszins hoger (286-290)	0-5%	600	1.900	38.000
Velsen	Rond landelijk gemiddelde (282-286)	8-11%	3.800	5.100	44.000
Beverwijk/Heemskerk	Rond landelijk gemiddelde (282-286)	8-11%	3.800	5.200	52.000
Totaal			17.300	23.600	240.000

Tel mee met Taal

Tel mee met Taal is een landelijk actieprogramma van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) dat is gericht op het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid en het bevorderen van lezen, in aanvulling op het reguliere onderwijs. Hiermee ondersteunen de ministeries gemeenten, taalaanbieders, werkgevers, bibliotheken en maatschappelijke organisaties met instrumenten en methoden, kennis en expertise. Zo kunnen gemeenten hun wettelijke taken in het kader van voor- en vroegschoolse educatie (vve), volwasseneneducatie en bijstand beter uitvoeren. Daarnaast worden de kwaliteit en toegankelijkheid van het taalaanbod verbeterd en krijgen tienduizenden Nederlanders betere kansen op volwaardige maatschappelijke participatie en integratie.

Met het actieprogramma worden tussen 2016 en 2018 de volgende doelen nagestreefd:

1. Tenminste 45.000 Nederlanders verbeteren hun taalbeheersing zodanig dat zij aantoonbaar beter scoren op taalbeheersing en maatschappelijke participatie, waaronder arbeidsdeelname.
2. 1 miljoen jonge kinderen tot en met de basisschoolleeftijd zijn bereikt met leesbevorderingsactiviteiten, zodat hun taalvaardigheid en leesplezier toenemen.

Om deze doelen te realiseren stellen de ministeries gezamenlijk € 18 miljoen per jaar beschikbaar om vijf actielijnen uit te voeren. Een van deze actielijnen is het sluiten van regionale Taalakkoorden. Gemeenten hebben een regierol in het opzetten en uitvoeren van deze Taalakkoorden.

[Het programma Taal voor het Leven van de Stichting Lezen & Schrijven wordt gefinancierd vanuit Tel mee met Taal. Stichting Lezen & Schrijven ondersteunt gemeenten, taalaanbieders en vele andere organisaties op maat bij hun duurzame aanpak van laaggeletterdheid. De ondersteuning sluit aan op lokale en regionale initiatieven en verbindt en versterkt deze waar mogelijk.]

Context en relatie educatie - sociaal domein

Gemeenten hebben wettelijke taken met betrekking tot werk, inkomen, zorg, welzijn en onderwijs. De inzet hierbij is dat hun inwoners volwaardig kunnen participeren in de maatschappij en hieraan kunnen bijdragen. Beheersing van basisvaardigheden is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen in de maatschappij. In recent onderzoek zijn relaties aangetoond tussen bijvoorbeeld geletterdheid en gezondheid en tussen geletterdheid en armoede. Laaggeletterden zijn daarnaast oververtegenwoordigd in de groep bijstandsgerechtigden.

Gemeenten hebben een lokale regierol in de aanpak van laaggeletterdheid. Deze rol beperkt zich niet tot de WEB, maar strekt zich uit over vele gemeentelijke beleidsterreinen in het sociaal domein. Binnen dit domein doen laaggeletterden immers een groot beroep op diverse gemeentelijke voorzieningen. Wanneer we enerzijds van inwoners vragen volwaardig te participeren, moeten we ze anderzijds ook in staat stellen hier de vaardigheden voor te ontwikkelen als dit niet vanzelf gaat. Een goede manier hiervoor kan het uitbreiden van non-formeel educatieaanbod zijn, ingestoken op het thema dat voor de inwoner belangrijk is (gezin, gezondheid, werk, persoonlijke financiën). De aanpak kan dan verankerd worden in ander beleid dan alleen educatiebeleid, waardoor de continuïteit gewaarborgd blijft op het moment dat educatiemiddelen opgaan in het gemeentefonds.

In het rapport 'Taal als middel' worden kansen geformuleerd rondom de aanpak van laaggeletterdheid in het sociaal domein. Gemeentelijke loketten worden daarin genoemd als belangrijke vindplaats van laaggeletterden (sociaal wijkteam, schulddienstverlening). Uit ditzelfde rapport blijkt dat er behoefte is aan brede lokale samenwerking, kennis rondom het thema en zicht op de mogelijkheden rondom het vormgeven van breed non-formeel aanbod.

Regionaal Educatief Plan

De regio Zuid-Kennemerland heeft in juni 2015 een Regionaal Educatief Plan 2015-2017 opgesteld. In het plan wordt het actieprogramma 'Tel mee met taal' expliciet benoemd: 'het actieprogramma kent een grote overlap met de doelstellingen die de regio met educatiemiddelen voor ogen heeft en zal een versterking kunnen betekenen van onze acties om taal- en rekenachterstanden te voorkomen, dan wel in te halen'.

De gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond willen vanuit WEB-middelen een aanbod realiseren voor de volgende doelgroepen:

- Uitkeringsgerechtigden
- Jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie
- Mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie (weinig vooropleiding)
- Opvoeders in privésituatie
- Mensen met verminderde maatschappelijke participatie

In het Regionaal Educatief Plan wordt aangegeven dat deze doelgroep breder is dan de doelgroep die tot en met 2015 werd bediend. Deze bredere doelgroep moet bereikt worden door het vormgeven van een regionaal netwerk en het professionaliseren van vrijwilligers in het non-formele aanbod.

In het bereiken van de doelgroep spelen ook gemeentelijke loketten, sociale wijkteams, scholen en Centra voor Jeugd en Gezin een belangrijke rol. Het sluiten van een Taalakkoord is ondersteunend aan deze ambitie.

Doelgroep en doelstellingen

Onder laaggeletterden verstaan we in dit Taalakkoord **mensen met onvoldoende basisvaardigheden om volwaardig te kunnen deelnemen in de maatschappij (en hieraan te kunnen bijdragen)**.

Het gaat dus niet alleen om taalvaardigheid, maar ook om rekenvaardigheid en digitale vaardigheden.

In een regionaal taalakkoord worden heldere, resultaatgerichte afspraken gemaakt over de inzet van betrokken partners. Een regionaal taalakkoord is daarmee méér dan een intentieverklaring, want het akkoord bestaat uit een gezamenlijk werkplan en een beschrijving van concrete activiteiten, aansluitend op de regionale behoefte. Zo is het voor iedereen duidelijk wie bijdraagt aan het gewenste eindresultaat en hoe dit tot stand komt. Bestaande afspraken, allianties en convenanten kunnen als basis dienen voor akkoord. Werkgevers die het Taalakkoord voor Werkgevers hebben afgesloten kunnen in aanvulling daarop aansluiting zoeken bij een regionaal taalakkoord in het kader van Tel mee met Taal. Zo ontstaat verbinding tussen de inzet van werkgevers en van andere partijen in een regio.

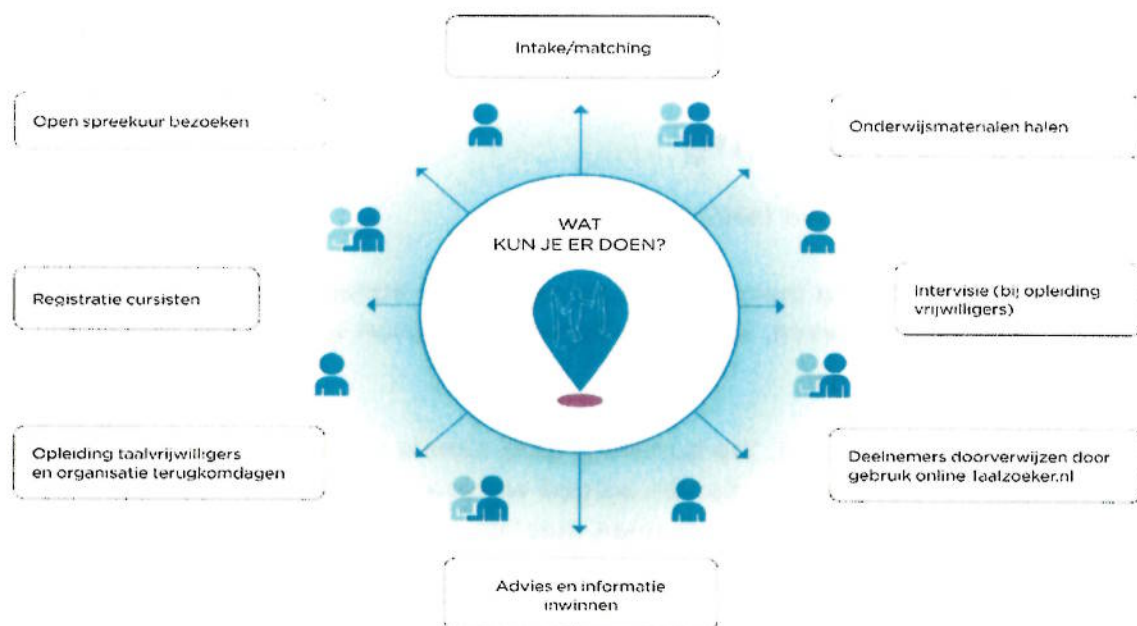

Met deze eerste versie van een Taalakkoord beogen de gemeenten in de regio het thema laaggeletterdheid gerelateerd aan diverse thema's binnen het sociaal domein te agenderen. Deze eerste versie van het Taalakkoord is bedoeld om:

- het thema laaggeletterdheid breed regionaal te agenderen;
- het concept Taalhuis uit te breiden en te verduurzamen zodat meer mensen gedurende een langere periode bereikt worden;
- de bestaande infrastructuur te verstevigen en waar mogelijk/wenselijk uit te breiden met thematisch non-formeel aanbod.

Wanneer we de landelijke doelstelling van Tel mee met Taal (het bereiken van 45.000 laaggeletterden) terugrekenen naar de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond, streven we naar het gezamenlijk bereiken van 1500 laaggeletterden in de periode tot eind 2018.

Taalhuis: informatie over basisvaardigheden in de buurt

Fasering

Op vrijdag 16 december 2016 ondertekenen we de eerste versie van dit Taalakkoord. Deze eerste versie bestaat uit twee delen:

- een deel waarin de 23 kernpartners aangeven wat zij concreet gaan doen om het aantal laaggeletterden terug te dringen;
- een intentieverklaring die ondertekend wordt door negen partners.

In de aanloopperiode naar het sluiten van het Taalakkoord is een begin gemaakt met intensivering van de samenwerking tussen gemeenten, bibliotheken, taal-aanbieders en welzijnsinstellingen (aanbod en vrijwilligers). Dit heeft in een aantal gevallen geleid tot het formuleren van concrete acties voor deze kernpartners.

Andere partners voor wie het thema belangrijk is, tekenen eind december onderstaande intentieverklaring. Na de aftrap van het Taalakkoord worden ook met deze partijen nadere afspraken over hun bijdrage gemaakt. Ook partijen die nog niet in dit Taalakkoord genoemd staan, kunnen zich uiteraard aansluiten.

Intentieverklaring

Nederland telt 2,5 miljoen laaggeletterden.

Wij gaan laaggeletterde inwoners van de regio Zuid-Kennemerland en IJmond helpen beter te leren lezen, schrijven, spreken, rekenen en omgaan met een computer.

We slaan de handen ineen. We bundelen onze kennis en energie om samen meer laaggeletterden te bereiken. Samen zorgen we voor een passend aanbod voor laaggeletterden, zodat zij beter kunnen meedoen in de maatschappij en betere kansen hebben op de arbeidsmarkt.

Bijlage 1 - Kernpartners

De volgende partners sluiten zich in de eerste fase van het Taalakkoord als kernpartner aan.

Gemeenten

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

wil vanuit visie op de participatiemaatschappij de aanpak van laaggeletterdheid verankeren in beleid (insteek vanuit sociaal domein, in ieder geval breder dan alleen WEB) en klanten die tot de doelgroep behoren doorverwijzen.

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude gaat:

- doelen uit dit akkoord actief uitdragen binnen en buiten de eigen organisatie;
- afspraken met partners maken over de periode tot en met 2018;
- het CJG actief betrekken bij dit akkoord;
- trainingen herkennen en doorverwijzen organiseren;
- eigen communicatie-uitingen checken op niveau B1.

Gemeente Haarlem en gemeente Zandvoort

werken (pro)actief samen met de andere gemeenten en organisaties die actief zijn in onze arbeidsmarktregio.

Wat we gaan doen:

- Jaarlijks wordt de mogelijkheid aan de klantmanagers Werk en Inkomen gegeven de (herhalings-)training Herkennen Laaggeletterdheid te volgen;
- In gesprekken met onze huidige en nieuwe klanten alert zijn op laaggeletterdheid. Klantmanagers worden hierbij ondersteund door een vragenformulier waarin 'laaggeletterdheid' is opgenomen;
- Bij de driedaagse training gesprekstechnieken voor de klantmanager, welke gegeven wordt tussen nu en eind januari 2017, wordt herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden opgenomen;
- Jaarlijks wordt de mogelijkheid aan de consultants Schulddienstverlening gegeven de (herhalings-)training Herkennen Laaggeletterdheid te volgen;
- De vrijwilligers van uitvoeringspartner Humanitas wordt de mogelijkheid geboden de (herhalings-)training Herkennen Laaggeletterdheid te volgen;
- Tenminste één medewerker uit elk Sociaal Wijkteam heeft de training Herkennen Laaggeletterdheid gevolgd;
- Jaarlijks wordt de mogelijkheid aan de medewerkers Sociaal Wijkteam gegeven de (herhalings-) training Herkennen Laaggeletterdheid te volgen;

- Bij het signaleren van de laaggeletterdheid wordt doorverwezen naar passende voorzieningen zoals het taalspreekuur van de bibliotheek;

De afdeling Communicatie werkt samen met Dienstverlening mee aan de projectopdracht van de Nieuwe Bestuursstijl, namelijk: Hoe kan de gemeente haar dienstverlening transparanter, communicatiever en slagvaardiger maken? Om de dienstverlening gemeentebreed te verbeteren, moeten alle communicatie-uitingen (brieven, webteksten etc.) door al onze doelgroepen kunnen worden gelezen en begrepen. Dat betekent dat we eenvoudige teksten moeten schrijven, zoveel mogelijk op B1 niveau. De afdeling Communicatie geeft al veel adviezen over hoe teksten eenvoudiger kunnen, maar gaat zelf een training 'schrijven op B1 niveau' volgen om de puntjes op de i te zetten. Voor deze training nodigt de afdeling ook collega's uit van van afdelingen die veel 'naar buiten' communiceren. Na deze training bieden we meer afdelingen aan een training te volgen, zodat het gemeengoed wordt om op dit niveau te communiceren. Daarnaast zal de afdeling Communicatie zoveel mogelijk communicatie-uitingen toetsen op B1 niveau.

Wat we verwachten te bereiken:

- Tot en met 2018 willen de gemeenten Haarlem en Zandvoort 750 laaggeletterden bereiken.

Gemeente Heemskerk

Gemeente Heemskerk gaat:

- de aanpak van laaggeletterdheid verankeren in gemeentelijk beleid;
- zorgen voor goede toeleiding naar taal cursussen;
- consulenten Werk en Inkomen en WMO en baliemedewerkers trainen in herkenning van laaggeletterdheid;
- een gemeentelijke taalcoördinator aanstellen;
- taalvrijwilligers laten werven en opleiden;
- het non-formeel taalaanbod verstevigen en verbreden (vanuit de WEB-gelden);
- taalaanbod voor laaggeletterden starten op verschillende basisscholen;
- scholen betrekken in het signaleren en doorverwijzen naar taalaanbod;
- het sociaal wijkteam actief betrekken en trainen;
- uitkeringsgerechtigden screenen op taalniveau;
- doelen uit dit akkoord actief uitdragen binnen en buiten de eigen organisatie;
- afspraken met partners maken over de periode tot en met 2018.
- het CJG actief betrekken bij dit akkoord;
- eigen communicatie-uitingen checken op niveau B1;
- onderzoeken of er extra taalhuizen/taalpunten nodig zijn.

Gemeente Beverwijk

ziet zichzelf in dit kader als initiator/regisseur/facilitator.

Wat we gaan doen:

- doelen uit dit akkoord actief uitdragen binnen en buiten de eigen organisatie;
- afspraken maken met de partners over de periode tot en met 2018;
- het CJG en sociaal team actief betrekken bij dit akkoord;
- eigen communicatie uitingen checken op niveau B1/2F.

Wat we verwachten te bereiken:

- meer aandacht voor laaggeletterdheid bij subsidieverlening aan gemeentelijke partners;
- eerdere signalering van laaggeletterden en het hen kunnen bieden van laagdrempelige ondersteuning/training;
- zorgdragen voor heldere communicatie richting inwoners en partners.

Gemeente Velsen

Gemeente Velsen gaat:

- de aanpak van laaggeletterdheid verankeren in gemeentelijk beleid;
- communicatie-uitingen van de gemeenten en partners aanpassen naar (maximaal) niveau B1/2F;
- zorgen voor goede toeleiding naar taalcursussen, bijvoorbeeld door te onderzoeken of het aantal taalhuizen en taalpunten kan worden uitgebreid;
- ambtenaren en welzijnsmedewerkers trainen in herkenning van laaggeletterdheid;
- taalvrijwilligers werven en opleiden;
- non-formeel taalaanbod verstevigen en verbreden (vanuit de WEB-gelden);
- het sociaal wijkteam actief betrekken;
- uitkeringsgerechtigden screenen op taalniveau.

Gemeente Heemstede

Gemeente Heemstede gaat:

- doelen uit dit akkoord uitdragen binnen en buiten de eigen organisatie;
- trainingen herkennen en doorverwijzen organiseren voor medewerkers bij gemeentelijke loketten (Wmo-loket, CJG, Sociale Zaken);
- eigen communicatie-uitingen checken op niveau B1;
- onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor de uitbreiding van het non-formele aanbod in de gemeente.

Gemeente Bloemendaal

Gemeente Bloemendaal wil zoveel mogelijk aansluiten bij de punten van de gemeente Haarlem. Het is voor ons voornamelijk van toepassing op de loketmedewerkers WMO en CJG en de IASZ. Sociale zaken van de gemeente Bloemendaal is ondergebracht bij de gemeente Heemstede.

Bibliotheken

Bibliotheek Velsen

Bibliotheek Velsen richt zich niet alleen op het versterken van de taalvaardigheid en het vergroten van het leesplezier, maar ook op haar verbindende en faciliterende rol in de Velsense samenleving. Als openbare, toegankelijke, laagdrempelige plek met kennis en vele mogelijkheden op educatie gebied, willen wij ons graag ontwikkelen tot cruciale schakel tussen en kennisbron/'open huis' voor toeleiders, deelnemers en aanbieders.

Bibliotheek Velsen gaat:

- een actieve rol spelen in het opstarten van een Taalhuis;
- een actieve rol spelen als open huis voor educatievragers en -aanbieders;
- de deskundigheid van medewerkers inzetten voor coaching en begeleiding van deelnemers en vrijwilligers;
- een aantrekkelijk aanbod realiseren voor minder 'talige' groep i.s.m. overige organisaties zoals Socius, gemeente Velsen, Stichting Welzijn Velsen, Nova College en andere partners.

We verwachten de volgende resultaten te kunnen behalen:

- in Q2/Q3 2017 is het Taalhuis Velsen met een of meerdere Taalpunten operationeel, conform document 'Bouwstenen duurzaam Taalhuis';
- huidige vrijwilligers hebben 'Basistraining voor taalvrijwilligers' gevolgd;
- de bibliotheek heeft een bijeenkomst voor lokale taalaanbieders, taalvrijwilligers, welzijnsinstellingen en andere relevante partijen om kennis en ervaringen te delen (intervisie) georganiseerd.

Bibliotheek Zuid-Kennemerland

heeft een collectie om Nederlands te leren en te oefenen en ziet een rol voor zichzelf in het samenbrengen van diverse partners en een coördinerende en verwijzende rol in het Taalspreekuur.

Bibliotheek Zuid-Kennemerland gaat:

- het NL-plein met NL-coach beschikbaar stellen;
- een collectie aanbieden om taal te leren en te oefenen;

- taalcoachbijeenkomsten, introductiebezoeken, dictee voor laaggeletterden, taalspreekuren en taalcafés (op informele wijze oefenen van taal) organiseren;
- incidenteel (2-3 keer per jaar) vrijwilligers scholen in het herkennen van laaggeletterdheid;
- vrijwilligers van schrijf- en leesclubs begeleiden.

We verwachten de volgende resultaten te kunnen behalen:

- 1800 bezoekers aan het NL plein;
- collectie van 3000 banden;
- 65 groepsbezoeken;
- 4500 uitleningen;
- 1000 leden die behoren tot de taalleerders.

Bibliotheek IJmond Noord

als openbaar toegankelijke laagdrempelige plek met kennis en vele mogelijkheden op educatie gebied, wil zich graag ontwikkelen tot cruciale schakel tussen en kennisbron/'open huis' voor toeleiders, deelnemers en aanbieders.

Bibliotheek IJmond Noord gaat:

- de bestaande Taalhuizen versterken;
- een actieve rol spelen als open huis voor educatievragers en -aanbieders;
- de deskundigheid van medewerkers inzetten voor coaching en begeleiding van deelnemers en vrijwilligers;
- een aantrekkelijk aanbod realiseren voor minder 'talige' groep i.s.m. overige organisaties [o.a. Taalcafé, leeskringen voor laaggeletterden, Voorlees BV voor 0-12 jarigen en voor ouderen 67+).

We verwachten de volgende resultaten te kunnen behalen:

- in Q1 2017 is het Taalhuis IJmond Noord met twee Taalpunten operationeel, conform document 'Bouwstenen duurzaam Taalhuis';
- vrijwilligers hebben 'Basistraining voor taalvrijwilligers' gevolgd;
- de bibliotheek bouwt de bijeenkomsten voor lokale taalaanbieders, taalvrijwilligers, welzijnsinstellingen en andere relevante partijen om kennis en ervaringen te delen (intervisie) uit tot een platform waar alle partijen elkaar met regelmaat ontmoeten.

Nova College

Nova College gaat:

- extra oefenmateriaal beschikbaar stellen via <http://www.novastudiecentrum.nl/>;
- vrijwilligers die daarvoor belangstelling hebben een training geven over de inhoud van de oefensite en mogelijkheden om deze in te zetten bij de lessen.

UWV WERKbedrijf Zuid-Kennemerland & IJmond

wil met het oog op verbetering van de dienstverlening aan cliënten oog hebben voor de problemen die laaggeletterden ondervinden op de arbeidsmarkt. Het UWV is een belangrijke vindplaats.

Wat we gaan doen:

- alle Adviseurs trainen in het herkennen en doorverwijzen van laaggeletterde klanten;
- een pilot doen rondom het afnemen van de Taal- en/of Rekenmeter als onderdeel van het werkproces;
- als toeleidende partner deelnemen aan de op te richten Taalhuizen in de regio (Haarlem, Velsen, IJmond Noord);
- klanten van UWV waar laaggeletterdheid wordt gesignaleerd doorverwijzen naar het Taalpunt dat bij het UWV geopend wordt, de start van een duurzaam samenwerkingsverband tussen Taalhuizen in de regio, UWV en Gemeente Haarlem.

Wat we verwachten te bereiken:

- de adviseurs binnen de regio zullen laaggeletterdheid (en verminderde of niet-digivaardigheid) herkennen en hebben een doorverwijsfunctie;
- tijdens gesprekken met uitkeringsgerechtigde (WW/ WIA) worden (bij vermoeden van laaggeletterdheid) doorverwezen naar het Taalpunt en vullen daar de Taalmeter in;
- klanten worden overgedragen aan de betreffende instantie, waarna de instantie contact opneemt met de klant hierdoor verliezen wij de klant niet;
- door deze dienst aan te bieden vergroot UWV de zelfredzaamheid en arbeidsmarkt positie van klanten;
- duurzame samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven en de gemeente Haarlem.

Leerplein (RMC en leerplicht) regio Zuid- en Midden-Kennemerland

vanuit de visie dat er voor elke jongere tussen de 5 en 27 jaar in principe een passend leerwerkeraanbod moet zijn en een bepaald taalniveau hiervoor voorwaarde is:

- gaan uitvoerders van het Leerplein een training volgen in het herkennen van laaggeletterdheid;
- zal het Leerplein jongeren in voorkomende gevallen wijzen op het educatieaanbod en Taalhuis;
- zal het Leerplein in voorkomende situaties de Taalmeter kunnen afnemen.

IJmond Werkt!

IJmond Werkt! speelt in deze arbeidsmarktregio een belangrijke rol als het gaat om werk en participatie door werk. Dat taalbeheersing belangrijke voorwaarde is voor arbeidsparticipatie realiseren wij ons maar al te goed. Werkgevers vragen aan werknemers een basisset aan vaardigheden: niet alleen werknemersvaardigheden, maar ook taal- en rekenvaardigheid en digitale vaardigheden. Aandacht voor deze vaardigheden is dan ook onlosmakelijk verbonden met onze opdracht en de dienstverlening die wij bieden aan de doelgroepen van Participatiewet. Onderkennen en tijdig signaleren staan in onze aanpak centraal, evenals de inzet van de juiste ondersteuning. Ondersteuning die wij zelf kunnen bieden als het gaat om ontwikkeling van mensen, of ondersteuning door doorverwijzing naar onze partners in het sociale domein, met als doel: iedereen doet mee!

Wat we gaan doen:

- We brengen eind 2016 het Taalakkoord onder de aandacht van alle betrokken uitvoerders van IJmond Werkt!
- De workshop 'herkennen en doorverwijzen' van de Stichting Lezen & Schrijven wordt opgenomen in ons scholingsplan 2017. Betrokken sleutelfiguren in de uitvoering zullen in 2017 deelnemen aan deze workshop. Wij onderhouden daartoe contact met de Stichting L&S.
- Na de nieuw verkregen kennis en inzichten door ondertekening van het akkoord en door deelname aan de workshop zullen wij onderzoeken of onze werkprocessen moeten worden aangepast of versterkt.

Ook in 2017:

- kunnen personen bij ons terecht voor ondersteuning bij het digitaal aanvragen van een bijstandsuitkering als zij zelf onvoldoende vaardig zijn en een netwerk ontbreekt;
- maakt de computertraining, gericht op het zelfstandig kunnen solliciteren, onderdeel uit van ons dienstenaanbod. We gaan tevens onderzoeken op welke wijze andere partners kunnen bijdragen aan het versterken van de digitale vaardigheden van onze doelgroepen;
- maken de trainingen 'Werknemersvaardigheden voor anderstaligen' en 'Sterk naar Werk voor anderstaligen' onderdeel uit van onze dienstverlening. Deelnemers die hiervoor nog onvoldoende de Nederlandse taal beheersen, verwijzen wij door naar het WEB aanbod.

Na ondertekening van het akkoord gaan we onderzoeken op welke wijze de samenwerking met de andere partners van dit akkoord kan worden versterkt.

Wat we verwachten te bereiken:

Aandacht geeft kracht! Dit Taalakkoord zal bijdragen aan de versterking van de aanpak van laaggeletterdheid en kansen bieden aan de mensen die wij ondersteunen. Niemand staat buiten spel door het niet kunnen lezen en schrijven, of door het onvoldoende digitaal vaardig zijn. Door onze eigen inzet, door de inzet van anderen en door de aandacht die we geven aan samenwerking in onze regio.

Spaarne Gasthuis

is zich bewust van de relatie tussen laaggeletterdheid en gezondheidsvaardigheden en wil in het belang van de patiënt aandacht besteden aan laaggeletterdheid. Daarnaast is duurzame inzetbaarheid van medewerkers een belangrijk thema in het Spaarne Gasthuis. In dat kader hebben we oog voor de taalvaardigheid van medewerkers van de afdeling Services.

Spaarne Gasthuis gaat:

- een coördinator laaggeletterdheid aanstellen;
- een Taalpunt openen op de locaties Haarlem Zuid en Hoofddorp;
- vrijwilligers opleiden om koppels te vormen met laaggeletterde patiënten en de Taalpunten te bemensen;
- medewerkers van de afdeling Services screenen om te kijken waar verbetering van de taalvaardigheid nodig is om duurzaam inzetbaar te blijven.

DOCK Haarlem

Rol in het netwerk:

- Vindplaats voor vrijwilligers en bewoners vanwege de laagdrempelige buurtgebonden activiteiten en wijkcentra.
- Aanbieder van non-formele educatieve activiteiten en ontmoetingsactiviteiten waarbij aandacht is voor zelfontplooiing en vergroting zelfregie.
- Bijdragen aan het signaleren en herkennen van behoeften en vraag vanuit de wijkbewoners en vrijwilligers op het gebied van laaggeletterdheid en dit deze vertalen naar nieuw aanbod, dan wel agenderen & doorverwijzen binnen het netwerk.

DOCK gaat:

- Signaleren, herkennen en doorverwijzen van laaggeletterdheid binnen het welzijnswerk.
- Verbreden/verstevigen educatieve activiteiten (non-formeel aanbod)
- Deelnemen aan de workshop Herkennen en doorverwijzen door medewerkers en vrijwilligers.
- Vrijwilligers verwijzen naar trainingsaanbod de Vrijwilligersacademie
- Borgen van kennis en handvatten rondom laaggeletterdheid binnen de organisatie
- De communicatiemiddelen die we gebruiken en inzetten screenen op taalniveau B1, en indien nodig en mogelijk de communicatiemiddelen aanpassen.

Wat we verwachten te bereiken:

- Aandacht voor laaggeletterdheid heeft een plek binnen de organisatie gekregen.
- Ten minste 2 nieuwe activiteiten zijn opgezet die een nieuwe werkvorm zijn om mensen met laag taalniveau dan wel laaggeletterd zijn, een stap verder te helpen.
- Ten minste 3 medewerkers hebben de Basistraining voor herkennen en bespreken van laaggeletterdheid gevolgd.
- Ten minste 2 vrijwilligers en 3 medewerkers zijn in staat laaggeletterdheid te herkennen en door te verwijzen.
- 3 vrijwilligers zijn door de Vrijwilligersacademie geschoold om laaggeletterde autochtonen en anderstaligen taalhelp te bieden.
- De vraag (behoeften) van bewoners op het gebied van taalhelp, verbinden aan het vrijwilligerspotentieel en hierop waar mogelijk of nodig nieuw aanbod op ontwikkelen in samenwerking met het netwerk.

Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.

Rol in het netwerk:

Vindplaats voor vrijwilligers, werven en opleiden van taalvrijwilligers, bijdragen aan het herkennen/signaleren van laaggeletterdheid.

Wat we gaan doen:

- Organiseren workshop Herkennen en doorverwijzen i.s.m. Stichting L&S voor vrijwilligers en medewerkers van maatschappelijke organisaties, door de Vrijwilligersacademie Haarlem e.o.;
- Trainen van taalvrijwilligers van Gilde SamenSprak (basistraining);
- Zo mogelijk, worden twee medewerkers/vrijwilligers van Gilde SamenSprak geschoold (train de trainer) zodat zij in de toekomst stedelijk inzetbaar zijn om zelf de basistraining te kunnen geven aan taalvrijwilligers van alle non-formele taalorganisaties; via de Vrijwilligersacademie;
- ondersteunen bij de werving van vrijwilligers voor alle taalakkoordpartners in Haarlem en omgeving via de Vacaturebank en via het netwerk van vrijwilligers van Gilde SamenSprak.

Wat we verwachten te bereiken:

- 10 vrijwilligers/medewerkers van diverse maatschappelijke organisaties zijn in staat laaggeletterdheid te herkennen en door te verwijzen.
- minimaal 12 vrijwilligers zijn geschoold om laaggeletterde autochtonen en anderstaligen taalhulp te bieden;
- zo mogelijk kunnen twee medewerkers/vrijwilligers de basistraining voor taalvrijwilligers verzorgen in Haarlem e.o.;
- vrijwilligers die taalhulp willen bieden worden snel en effectief ingezet bij diverse aanbieders van non-formeel taalleren.

Welschap

De sociaal werkers van Welschap zijn in de buurten en wijken en spreken veel bewoners en samenwerkingspartners in de buurt. Zij kunnen signalen van laaggeletterdheid oppikken en (netwerken van) laaggeletterden aanspreken.

De sociaal werkers zijn ondersteunend aan de vrijwilligers die in de buurtcentra activiteiten organiseren. Die vrijwilligers werken met de bewoners/deelnemers. Ook zij zitten midden in de 'vindplekken' van laaggeletterden. Welschap kan een groot potentieel aan vrijwilligers attent maken op signalen van laaggeletterdheid.

Welschap gaat:

- een coördinator NT1 aanstellen, om toeleiding te organiseren en vrijwilligers te werven en te matchen;
- medewerkers laten trainen en hen de vrijwilligersgroepen laten informeren/trainen;
- nauw samenwerken met de werkgroep van taalaanbieders;
- structureel de volgende trajecten aanbieden: 4 groepen conversatie Nederlands (beginners, gevorderden en alfabetisering);
- via het taalspreekuur afnemen van intakes, adviseren over trajecten/aanbod en laagdrempelige doorverwijzing;
- Taal & Ontmoeting aanbieden: Taalcarrousel, Taalspreekuur en Taalcafé in nauwe samenwerking met SPA.

We verwachten de volgende resultaten te kunnen behalen:

- eind 2017 is het project laaggeletterdheid in Heemskerk opgezet;
- er zijn 8 vrijwilligers gevonden en getraind;
- er zijn 10 deelnemers gekoppeld aan een taalvrijwilliger/taalmaatje;
- alle sociaal werkers van Welschap weten wat signalen van laaggeletterdheid zijn;
- een kwart van alle vrijwilligers is attent gemaakt op de signalen van laaggeletterdheid.

Stichting Welzijn Velsen

Voor Stichting Welzijn Velsen (SWV) is het uitgangspunt dat voor alle kwetsbare mensen, activering waar mogelijk, dicht bij huis moet zijn. Het aanbod is gericht op versterking van de sociale cohesie en een toename van de zelfredzaamheid van de burgers die ons nodig hebben. SWV zoekt samenwerking met partners, verfijning en afstemming om zo te komen tot een integraal aanbod voor de kwetsbare bewoners van Velsen.

Stichting Welzijn Velsen gaat:

- doelen uit akkoord actief uitdragen;
- Taal Actief Velsen; het non formele taalaanbod (diverse groepslessen, één op één begeleiding, Het praathuis) uitbreiden naar doelgroep NT-1 en zoeken naar middelen hiervoor;
- actief Sociaal Wijk Team;
- versterking van de activiteiten Wegwijs.nl en Digitaal Perron van Kansen & Zo;
- enkele vrijwilligers volgen de training herkennen en doorverwijzen.

Wat we verwachten te bereiken:

- huidige vrijwilligers hebben 'basistraining voor vrijwilligers' gevolgd;
- uitbreiding van Taal Actief Velsen voor doelgroep NT-1;
- Digitaal Perron (verbeteren van taal en sociaal media vaardigheden).
- 'Taalmeter' in twee buurtcentra van de gemeente Velsen.

Stichting Participatie Anderstaligen

als inhoudelijk expert en taalaanbieder voor anderstaligen.

Stichting Participatie Anderstaligen gaat:

- de volgende trajecten aanbieden: thuislessen, taalbegeleiding tijdens inburgering, lessen in kleine groepen (zoals Taal op school, laaggeletterden en analfabeten), Taalcafé en Taalcarroussels
- taalsprekuren organiseren en uitvoeren in samenwerking met welzijnsorganisaties
- vrijwilligers werven en koppelen aan individuele of groepjes anderstaligen
- deskundigheid inzetten voor coaching en begeleiding deelnemers en vrijwilligers

Concrete doelen 2016:

- organisatie van basistraining Taal voor Thuis voor 2 groepen (4 dagdelen per training)
- voltooiën van basistraining Taal voor Thuis door 30 vrijwilligers
- gebruik van lesmateriaal en lesmethode in de Taal op School groepen in Heemskerk
- gebruik van lesmateriaal en lesmethode bij thuislessen, voor zover passend.

Concrete doelen 2017:

- organisatie van basistraining Taal voor Thuis voor 1 groep (4 dagdelen)
- voltooiën van basistraining Taal voor Thuis door 15 vrijwilligers
- gebruik van lesmateriaal en lesmethode in de SPA groepen in Beverwijk en Heemskerk
- gebruik van lesmateriaal en lesmethode bij thuislessen, voor zover passend.

Socius Maatschappelijk Dienstverleners

Lezen en schrijven en het begrijpen en toepassen van informatie is niet voor iedereen vanzelfsprekend. *Maar wel noodzakelijk.* Dat zien onze medewerkers elke dag. Zij ondersteunen kwetsbare burgers om de regie over hun eigen leven (terug) te nemen. In die contacten blijkt dat laaggeletterdheid een relatie heeft met de (psychosociale) gezondheid van burgers. Laaggeletterdheid vormt bijvoorbeeld een risico als het gaat om armoede en ziekte. Burgers die niet kunnen lezen of schrijven komen vaker in de schulden, simpelweg omdat ze niet weten welke regelingen er voor hen zijn en bij wie ze daarvoor terecht kunnen. Burgers die niet kunnen lezen of schrijven en van wie de (psychische) gezondheid te wensen overlaat, krijgen pas laat/latere de juiste behandeling, omdat ze hun klachten niet goed kunnen verwoorden en de informatie en adviezen niet begrijpen. *Socius gaat hiermee aan de slag omdat het noodzakelijk is.*

Socius Maatschappelijk Dienstverleners gaat:

- bewustwording bij burgers vergroten dat verbetering van hun taalvaardigheid hun zelfredzaamheid ten goede komt;
- mensen die niet/nauwelijks kunnen lezen en schrijven ondersteunen bij het vinden van hun weg in de (digitale) wereld van formulieren en procedures, informatie en adviezen, zo mogelijk met inzet van vrijwilligers;
- daar waar nodig burgers doorverwijzen, bijvoorbeeld naar taalcoördinatoren;
- streven naar verhoging van het aantal burgers dat daadwerkelijk deelneemt aan taaleducatieprogramma's;
- actief ondersteunen van burgers die deelnemen aan taaleducatieprogramma's;
- laaggeletterdheid signaleren en adresseren, onder andere via de gesprekken van de Sociaal Raadslieden en via de Jeugdmaatschappelijk werkers.

Om dit te realiseren gaat Socius de deskundigheid van medewerkers rondom laaggeletterdheid vergroten.

We verwachten de volgende resultaten te kunnen behalen:

Burgers die laaggeletterd zijn worden bij Socius gezien en gehoord. Deskundige medewerkers en/of vrijwilligers staan hen met raad en daad terzijde. Zij zijn goed op de hoogte van voorzieningen voor laaggeletterden en verwijzen hun klanten adequaat als dat nodig is.

Uiteindelijk is het doel uiteraard om laaggeletterdheid te verminderen!

Stichting Lezen & Schrijven

Stichting Lezen & Schrijven ondersteunt gemeenten, taalaanbieders en andere organisaties op maat bij hun duurzame aanpak van laaggeletterdheid. De ondersteuning sluit aan op lokale en regionale initiatieven en verbindt en versterkt deze waar mogelijk.

In het kader van dit Taalakkoord biedt Stichting Lezen & Schrijven deze ondersteuningsmogelijkheid aan de kernpartners, om deze partners te helpen met het realiseren van hun doelstellingen. Ook de ondertekenaars van de intentieverklaring kunnen een beroep doen op de Stichting, bijvoorbeeld bij het formuleren en uitvoeren van een concrete bijdrage aan de aanpak van laaggeletterdheid binnen de organisatie van de ondertekenaar.

Naast de regionale ondersteuningsmogelijkheid biedt Stichting Lezen & Schrijven aan samenwerkingspartners trainingen voor taalvrijwilligers en thematisch lesmateriaal aan.

Bijlage 2 Definities

CJG

Centrum voor Jeugd en Gezin (in alle gemeenten van de regio actief)

Formeel aanbod

Onderwijsaanbod dat wettelijk gereguleerd is, voldoet aan kwaliteitseisen en gericht is op het behalen van een landelijk erkend diploma of certificaat (Van den Dungen & Smit, 2010)

Laaggecijferd

Over onvoldoende rekenvaardigheid beschikken (onder niveau 1F) om volwaardig te kunnen deelnemen aan de maatschappij.

Laaggeletterd

Over onvoldoende taalvaardigheid beschikken (onder niveau 1F) om volwaardig te kunnen deelnemen aan de maatschappij.

In dit Taalakkoord verstaan we onder laaggeletterden: mensen met onvoldoende basisvaardigheden om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij (en hieraan te kunnen bijdragen). Het gaat daarbij om taal-, reken-, maar ook digitale vaardigheid.

Non-formeel aanbod

Aanbod van cursussen, trainingen of andere vormen van onderwijs die gericht zijn op het verbeteren van vaardigheden of vakkennis, zonder dat ze direct leiden tot het behalen van een landelijk erkend diploma of certificaat.

Sociaal wijkteam

Team van uitvoerende professionals op het terrein van (geestelijke) gezondheid, welzijn, jeugdzorg en verwante beleidsterreinen dat actief is in de wijk, dichtbij de hulpvrager.

Taalaanbieder

Een school, taalinstituut, welzijnsinstelling, bibliotheek, of andere organisatie die cursussen of trajecten op het gebied van verbeteren van taalvaardigheid aanbiedt.

Taalakkoord

In een regionaal taalakkoord worden heldere, resultaatgerichte afspraken gemaakt over de inzet van betrokken partners. Een regionaal taalakkoord is daar-

mee méér dan een intentieverklaring, want het akkoord bestaat uit een gezamenlijk werkplan en een beschrijving van concrete activiteiten, aansluitend op de regionale behoefte.

Taalhuis*

Fysieke plek waar alle vragen en het aanbod op het gebied van basisvaardigheden bij elkaar komen. Ontmoetingsplek waar laaggeletterden informatie en advies kunnen krijgen over cursussen basisvaardigheden en leermaterialen, waar eventueel laagdrempelige cursussen worden gegeven en waar taalvrijwilligers getraind kunnen worden en ondersteunen kunnen krijgen bij het begeleiden van hun deelnemers. Ook is het de plek waar medewerkers van vindplaatsen hun kanten, patiënten en cliënten voor een intake naar kunnen doorverwijzen.

Taalpunt*

De basisvariant van een Taalhuis: plek waar informatie en advies worden gegeven en waar mensen die aan hun basisvaardigheden willen werken worden doorverwezen naar passend aanbod. Er vinden vaak ook laagdrempelige taalactiviteiten zoals een Taalcafé plaats.

*In een grotere stad is er vaak één Taalhuis op een centrale locatie en zijn er Taalpunten in diverse wijken of gemeenten in de regio. Taalpunten zijn ook te vinden op plekken waar veel laaggeletterden komen, zoals ziekenhuizen, bij het jongerenloket, kringloopwinkel, maatschappelijk werk.

Er zijn ook 'mobiele taalpunten': vanuit het Taalhuis wordt op locaties bij vindplaatsen periodiek een taalspreekuur ingericht.

Kernpartners Taalakkoord 16 december 2016

Gemeente Haarlem
De heer J. Botter

Gemeente Heemskerk
De heer A.W.M. Schoorl

Gemeente Beverwijk
De heer H. Erol

Gemeente Zandvoort
De heer G.J. Bluijs

Gemeente Heemstede
De heer S. Nieuwland

Gemeente Haarlemmerliede c.a.
De heer R. van Haeften

Gemeente Velsen
Mevrouw A.V. Baerveldt

Gemeente Bloemendaal
De heer T. van Rijnberk

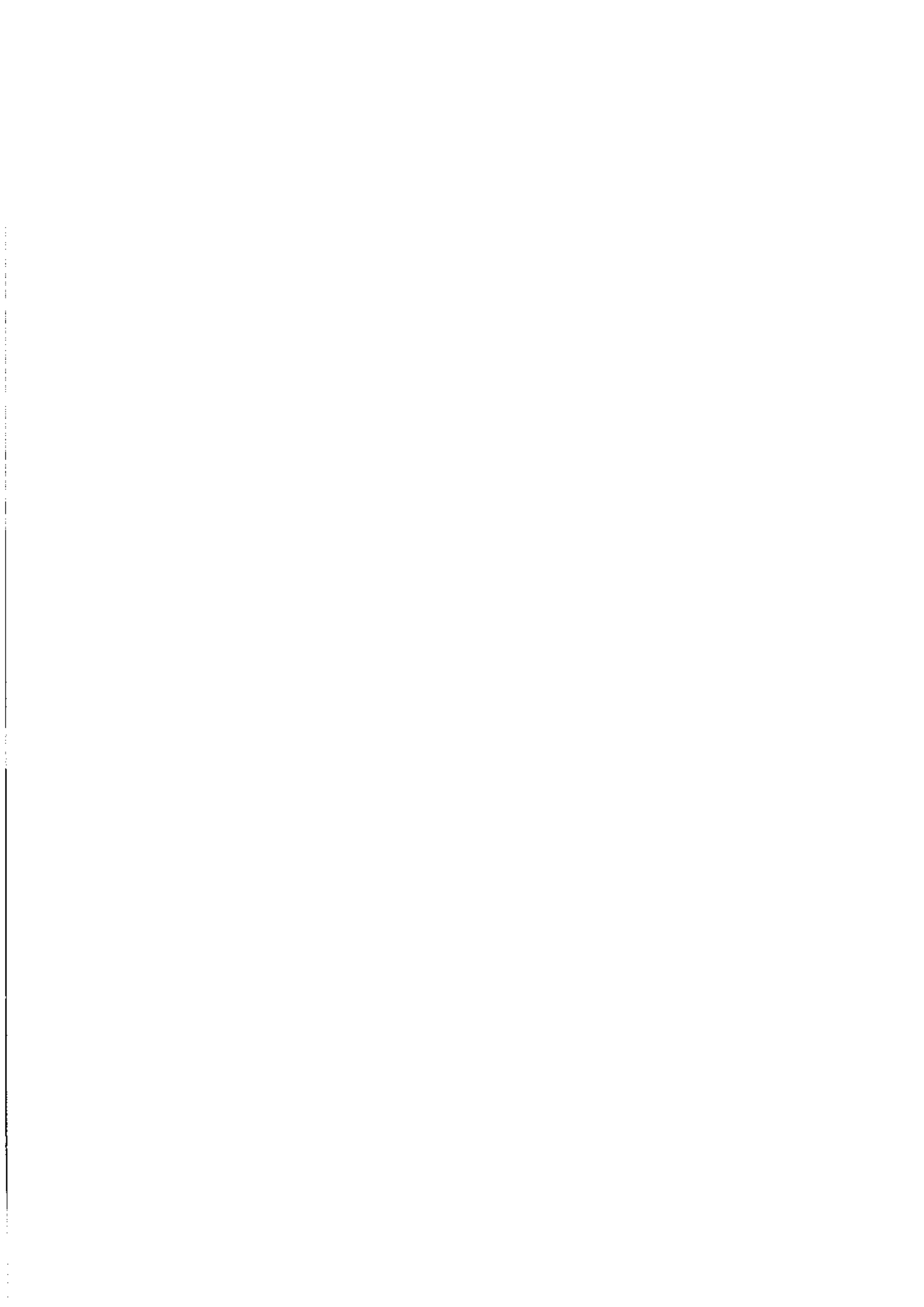
Bibliotheek Velsen Bibliotheek
De heer T.J. de Kort

IJmond Noord
Mevrouw C. Visser

Bibliotheek Zuid-Kennemerland
Mevrouw R.M.J. van Acker

Nova College
Mevrouw P. Zijlstra

Kernpartners Taalakkoord vervolg

Leerplein
Mevrouw H. van der Meer

Spaarne Gasthuis
De heer P. van Gestel

UWV WERKbedrijf
De heer R. van Hooven

IJmond Werkt!
De heer J.J. van Loon

DOCK Haarlem
De heer D. Jansen

Welschap
Mevrouw A. Burgering

Socius
Mevrouw L. Philips

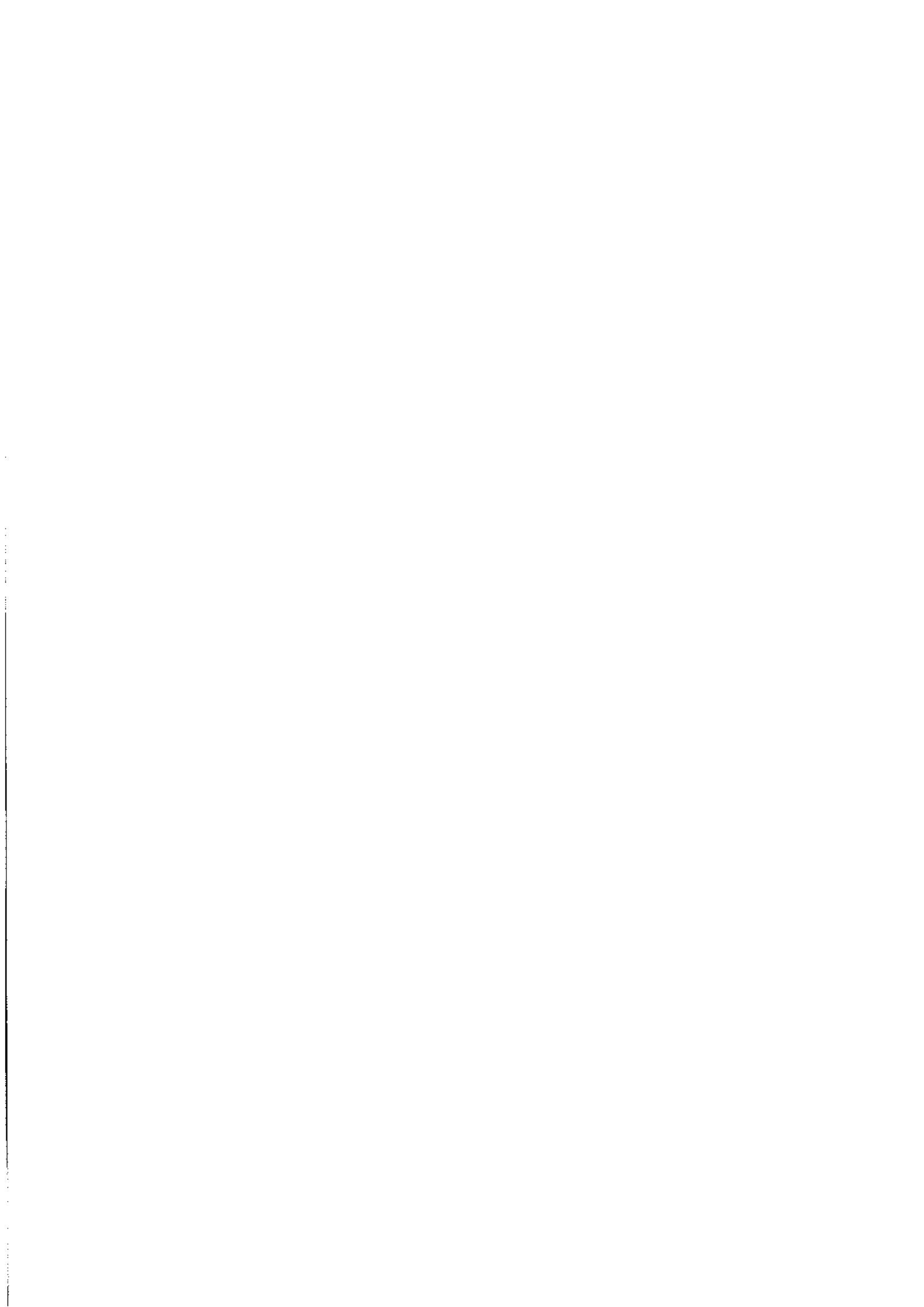
Stichting Welzijn Velsen
Mevrouw M. Rijk

Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.
Mevrouw J. Cornelissen

Stichting Participatie Anderstaligen
Mevrouw E. Tromp

Stichting Lezen & Schrijven
Mevrouw S. Elbrink

Ondertekenaars intentieverklaring Taalakkoord

GGD Kennemerland
De heer A. van der Velden

Hart Haarlem
De heer F.J. Funnekotter

MEE&deWering
Mevrouw E.L. Metekohy

Haarlem Effect
Mevrouw V. de Kwant

Stichting Welzijn Beverwijk
Mevrouw M. Rijk

Vluchtelingenwerk NWN
De heer R. Pilon

Lexicon Taaltrainingen
Mevrouw C. Van Blerkom

StArt26
Mevrouw J.C. Grit

CJG Zuid-Kennemerland en IJmond

